

Móra Ferenc: *Kincskereső kisködmön* című kötetéből

CSONTOS SZIGFRID

Ahogy megörült szülém a hazatérésemnek, úgy elszomorodott azon, hogy inasnak akarok beállni.

- Nem neked való az, gyermekem - mondta gondba borult arccal. - Nem tudsz te úgy ordítani, mint az inasok szoktak. Nem győződ a gyöngé tüdőddel.

Ő szegényke, aki a malomházi remeteségben töltötte az egész életét, leginkább csak annyit tudott az inasokról, hogy azok mindig borzasztó kurjongatással járnak az utcán. Bizonyosan azt gondolta, hogy ez kötelességük nekik, és annál hamarabb lesz belőlük mester, mentől jobban ordítanak. Az igazat megvallva, magam se voltam egészen tisztában vele, van-e az inasoknak más komoly foglalkozásuk is azon kívül, hogy a kutyákat meghajigálják az utcán.

Utoljára aztán belenyugodott szülém ebbe a szándékomba is, mint ahogy belenyugodott volna abba is - ó, de milyen boldog örömmel! -, ha azt kívántam volna, hogy engem egész életében a karján hordozzon. Csak azt az egyet kötötte ki, hogy ha már inas leszek, Kесе kalaposnál próbáljak szerencsét.

- Azt hiszem - tűnődött el -, hogy annál nem kell olyan sokat ordítani, mert az nagyon szótlan ember, aztán meg önála nemcsak a kalaposmesterséget tanulhatod ki, hanem a tanítómesterséget is.

Ünnepelő kendőt kötött szülém, mert önála senki se tudta jobban, mi az illendőség, és maga vezetett el a mesterhez, aki nagyon szívesen fogadott bennünket. Azt hitte, iskolába akarok hozzá járni, és nagyon barátságosan veregette meg a fejemet:

- Szeretem a nagy fejű gyereket, mert nagy fej: nagy ész; a kis fejbe nagyon kicsi szorul. Egy verő malacért olyan tudós embert nevelek az öcsikéből, hogy esztendő ilyenkorra csupa nagybetűkkel írja tele még a nyújtódeszkát is.

Szülém sietett elkérkedni vele, hogy de bizony tele tudok már én irkálni akár egy kaput is, nemcsak egy nyújtódeszkát. S hogy nem is deáknak akarnék én beállni, hanem kalaposinasnak.

A majszternak erre egyszerre elsavanyodott az ábrázata. Végig-végigméregtetett a szemével, aztán kelleetlenül legyintett:

- Inasnak nem való. Nagyon nagy hozzá a feje. Nem szeretem a nagy fejű gyereket, mert a nagy fejben nagyon szétszalad az ész. A kis fej jobban összefogja.

- No, itt nem sok szerencsével jártunk, szegénykém - mondta szülém sajnálkozva, mikor kijöttünk. De én láttam a szemén, hogy csak ravaszkodik, mert a szíve örömmel van tele, hogy mégiscsak otthon maradok az ő fiának.

Hát azért se maradok. Nem hagyom szögön lógni a ködmönt, hanem munkában szaggatom el.

Egy nyitott ajtajú kovácsműhely mellett mentünk el, éppen kovácsolták az üllón a szikrázó vasat a bőrkötős segédek, két kormos képű inasgyerek is ott sürgött-forgott, mint két fiókördög, a piros fényben: gyönyörű volt ezt látni. Nem is hagytam békében szülni, míg be nem szólt félénken, hogy kellene-e még egy inas.

Egy torzonborz, vörös szakállú óriás lépett elő a tűzhely mellől, az volt a mester. Ahogy a kezét a vállamra nyugosztotta, majd összeestem alatta. De csupa jószág volt a mosolygása, ahogy megszólított:

- Gyöngécske a fickó.

- Nagyon erőtlene - kapott mohón a szón édes szülém.

- Kenyérbél a karja - mondta a kovács.

- Az, az - integetett szülém -, a lába meg torzsa.

- Nem győzné szusszal.

- Elfújná a fűjtató.

- Nem, egész határozottan nem kovácsinasnak való - fejezte be a szemlét a mester. - Nagyon kicsik a fülei. Nincs rajtuk semmi fogás. Hanem javallók én magának valamit, jó asszony. Úgy hallom, Csorbóka szomszéd éppen inast keres. Itt van az üzlete áltaellenben. Úgy nézem, ez éppen neki való sihederke lenne. Nem nehéz mesterség az övé, nem erő kell hozzá, csak ész.

Ezt egy kis lenézéssel mondta az óriás, de volt is hozzá joga, mert akkora pörölyt forgatott a fél kezében, hogy azt a mesebeli hét bölcs mester meg se bírta volna mozdítani.

Alálassan megköszöntük a jóakarátát, és beköszöntünk Csorbóka úrhoz. A városban Csorbóka úr volt az egyetlen könyvkereskedő. Akkora boltja volt, mint egy kalitka, két asztal betöltötte az egészet. Az egyik asztal be volt terítve mindenféle históriás könyvekkel: az volt a könyvesbolt. A másik asztalon szép rendben sorakoztak a mézesbábok, a tükrös szívek, a kivont kardú mézeskalács huszárok, a mandulás pogácsák: az volt a mézeskalácsos bolt.

- Itt a kellemes, emitt a hasznos - járt-kelt a pápaszemes, tömzsi kis ember a két asztal közt -, a könyvkereskedőség kedves tudomány, a mézeskalácsosság hasznos tudomány.

Szegény szülém nagyon meg volt illetődve ennyi tudomány láttára, és alig merte megkérdezni Csorbóka urat, hogy mit néz ki belőlem. Alkalmas leszek-e valamelyik tudományra?

Csorbóka úr megforgatott előre-hátra, hátra ütögetett, megköhögtetett, és kétszer-háromszor körülfuttatott az asztalok körül.

- Úgy nézem, elég gyöngé kis legény, se a kalapácsot, se a gyalut el nem bírná - mondta elégedetten -, az Isten is könyvkereskedőnek teremtette. De ha jól igyekszik, beletanulhat a mézeskalácsosságba is.

Csorbóka úr csakugyan nem fösvénykedett a tudományával. Ahogy szülém elment - igaz, hogy még egy óra múlva is tekingetett vissza a sarokról a bolt felé -, mindjárt belefogott a mesterségbe. Elmondta, hogy melyik a krajcáros, melyik a kétkrajcáros, melyik a háromkrajcáros mézeskalács. Ennél drágább nyalánkságot abban az időben nem árultak.

- Hát a könyvek, főnök úr? - húzódtam közelebb a könyves asztalhoz.

- Az elsősorbelieknek egy hatos az ára; a második sor két hatos; a harmadik három hatos. Aki még ennél is drágább könyvet keres, az túlságosan okos ember, azt nem szolgáljuk ki. Érted-e, kisfiam?

No, ezt nem volt nehéz megérteni. Csorbóka úr büszkén nézett körül, hogy ilyen hamar belevezetett a kettős tudományba, és annyira a kegyelmébe fogadott, hogy a második héten már egészen rám bízta a boltot. Ő meg kiment a füzesbe varjút lőni. Elülte szegény a lábát a sok semmittevésben, nem nagyon kellett ugrálnia a mi boltunkban, mert a macska se nyomogatta kilincsünket.

- Te is részelsz a varjúpaprikásból - szólt vissza a boltajtóból. - Ahány könyvet eladsz, annyi varjúcomb lesz a tied.

De hiszen ígérhetett volna nekem griffmadárcombot is, annak se örültem volna úgy, mint a sok szép históriás könyvvel való egyedülmaradásnak. Ott volt a "Ludas Matyi" meg a "Csalóka Péter" meg a "Fehérlófia" meg a "Koplaló Mátyás". Azt se tudtam, melyikhez kapjak. Utoljára az egyikre ráültem, a másikkra rákönyököltem, a harmadikra rátenyereltem. A legvastagabbat kezdtem olvasni. Annak a címe volt: "Csontos Szigfrid".

Hát alig keveredek barátságba a sárkányöldöső nagy vitézzel, egyszerre csak nyílik az ajtó, és bedobog rajta egy magamfajta fiúcska.

- Megvan-e itt a Csontos Szigfrid? - azt mondja.

Úgy megijedtem, hogy egyszerre a torkomba szökött a szívem.

- Nincsen az - csúsztattam le a könyvet az ölembe.

A fiúcska körülnézett, és megakadt a szeme azon a rettenetes oroszlánon, amely a "Florenc és Lion" tábláján ágaskodott.

- Ez is jó lesz - nyújtotta ki utána a kezét.

A rettenetes oroszlán nem nézhetett csúnyábban, mint ahogy én néztem. "Ohó - gondoltam magamban -, hát azért lettem én könyvkereskedőinas, hogy minden könyvet elhurcolásszanak előlem!"

- Hallod-e, te fiú - támadt hirtelen egy jó gondolatom -, többet ér ám a mézeskalács, mint a meséskönyv. Inkább a másik asztalon választhatnál magadnak valamit.

A kis cimbora nagyon értelmetlenül nézett rám, utoljára is nekem kellett rajta segítenem, a markába nyomtam a legnagyobb mézeskalács huszárt, és kitessekeltem vele az ajtón.

De nyilván mégis volt a kis cimborának magához való esze. Mert alighogy fölhúzta Csontos Szigfrid a láthatatlanná tevő süveget, már megint ott lábatlankodott egy fiúcska.

- Csontos Szigfridet szeretném megvenni - mondta furfangos mosollyal.

Erre már nem sok szót vesztegettem, hanem mindjárt kifizettem egy marék mézeskalács mogyoróval.

Nem ért az semmit, úgy jött a sok gyerek, mint a raj, s az mind Csontos Szigfridet akarta megvenni. Utoljára már nem is kérdezősködtek, csak mentek egyenesen a mézeskalácsos asztalhoz.

Beesteledett, mire oda értem, ahol Csontos Szigfrid is csak úgy elmegy Földvára deszkát árulni, mint a csonttalan Szigfridek, s akkorra egy morzsa mézeskalács nem maradt a másik asztalon. Hanem ahány gyerek volt a városban, az mind ott nyüzsgött a boltunk előtt, mire a főnök úr visszatért a varjúvadászatról. Sietett szegény feje, mert már az utca végén hallotta a nagy újságot, hogy a Csorbóka boltjában ingyen mézeskalácsot kap, aki Csontos Szigfridet akar venni.

Ahogy betoppant, úgy félrehúzta a száját, mintha a tulajdon fülét akarná megharapni. De aztán inkább csak az én fülelemen töltötte a mérgét, és nem éppen barátságosan adta ki az úti cédulámat.

- Föl is út, le is út, hanem ide többet be ne tedd a lábad!